

ZTE中兴

Založení: 1985, Šen-čen
Obory: sítě, mobilní telefony
Obrat: 9,3 mld. eur (2012)
Počet zaměstnanců: asi 90 000
Vlastník: akciová společnost
Management: Hou Weigui, investor

Vzestup MEGAFIREM

Čínské obří korporace se tlačí do Evropy: Huawei, ZTE a Lenovo se zapojují do hry o smartphony a chtějí mít v ruce lepší karty než jejich konkurence.

CHRISTOPH SACKMANN

HUAWEI

Založení: 1988, Šen-čen

Obory: sítě, smartphony

Obrat: 27,6 mld. eur (2012)

Počet zaměstnanců: asi 144 000

Vlastník: není známo

Management: Ren Zhengfei, býv. generál

lenovo

Založení: 1984, Peking

Obory: PC, počítačové komponenty, smartphony

Obrat: 26,1 mld. eur (2012)

Počet zaměstnanců: 27 000

Vlastník: akciová společnost

Management: Yang Yuanqing, informatik

Dostali jste od Telefónicy nebo třeba Vodafonu USB Wi-Fi kartu nebo router? Otočte tento produkt na druhou stranu a podívejte se na název výrobce. S velkou pravděpodobností tam najdete napsáno buď Huawei, nebo ZTE. Tyto čínské megafirmy se už dávno staly globálními výrobci a do cca 160 zemí dodávají síťovou infrastrukturu a příslušenství. Tiše a nenápadně... Také u nás najdete v sítích UMTS a LTE mnoho čínských výrobců. Nyní se chce tato skupina výrobců z Šen-čenu (Shenzhen) více zapojit do hry v oblastech, kde se dá vydělat více peněz – tedy v oblasti tabletů a smartphonů. Pro vstup mají ideální předpoklady: výroba v Číně je levná, investice do výzkumu a vývoje enormní. Huawei je čtvrtým největším výrobcem smartphonů na světě. A není divu – mobily vyrobené v Číně jsou stejně použitelné jako iPhone 5 nebo Galaxy S3, a přitom stojí zhruba jen polovinu ceny. „Nemízí tak jednoduše z trhu,“ říká Annetta Zimmermannová, analytička společnosti Gartner, která se zabývá výzkumem trhu. A mluví o třetím čínském gigantu, společnosti Lenovo. Ta v roce 2005 zakoupila od IBM divizi osobních počítačů a stala se druhým největším výrobcem osobních počítačů a notebooků na světě (v posledním čtvrtletí byla dokonce první). Všechny tři společnosti jsou nyní i na trhu s mobilními zařízeními – s různými strategiemi i výhledy na úspěch.

Jak dlouho trvá přerod úspěšné čínské firmy v hráče na globálním trhu, to je nejlépe vidět na firmě ZTE. Na letošním kongresu MWC (Mobile World Congress), který se konal v Barceloně, tato v Šen-čenu založená společnost uspořádala patrně nejnudnější tiskovou konferenci, která se tam konala. Kvůli ní přicestoval z Číny i šéf mobilní divize ZTE He Shiyou. Bohužel ale mluvil pouze v čínštině a do angličtiny překládal jeden z jeho asistentů – odstavec po odstavci. Těžko tedy mohl někoho zaujmout a představit technologii v celém obraze. „Nic nás nezaujalo,“ shrnuly pak tiskovku redaktori technologického blogu Engadget.

Státem vlastněný podnik ZTE zaostává

Také Zimmermannová odešla z tiskové akce zklamaná. „Tisková konference byla katastrofa.“ A nyní k tomu, proč by měla být zajímavá tisková konference důležitá pro prodej chytrých telefonů. „Podle našeho názoru je rozhodnutí zákazníka silně založeno na tom, jakou značku chytrý telefon má, a teprve až potom na tom, jaký má operační systém, vzhled, technické parametry, nebo cenu,“ vysvětluje Zimmermannová. Pouze název iPhone nebo Galaxy S4 zajistí tisíce předběžných objednávek. Smartphony od ZTE rozhodně nejsou technicky špatné, jsou ale pro zákazníky neznámé. Důvodem je to, že tento státní podnik až doposud na reklamu a svoji

značku příliš nemyslel. Komponenty pro síťovou infrastrukturu, které jsou pro firmu ZTE zatím klíčovým odvětvím, prodávala spíše díky technickým kvalitám a kontaktům, a ne kvůli propracovanému marketingu. Pro tyto účely měla firma dobrý start. Byla založena v roce 1985 a mezi zakladatele a investory patřilo i čínské ministerstvo letectví. ZTE nabízela své služby v celosvětovém měřítku poprvé v roce 2006 a už v prvním roce se jí podařilo získat 40 procent všech celosvětových objednávek. Už do konce roku 2008 se její zařízení používala ve více než 140 zemích světa a v posledních dvou letech žádná jiná firma neprodala po celém světě více patentů. To jí poskytuje i značné počáteční výhody při vstupu na trh se smartphony. Už jen z toho důvodu, že má tato čínská firma kontakty s mnoha síťovými operátory po celém světě. Nicméně: „Vertikální vstup na trh není možný“, říká Zimmermannová.

Huawei se stává hrozbou

V tomto ohledu není o moc úspěšnější ani pro ZTE konkurenční firma Huawei, i když Zimmermannová této firmě, která je také situována v čínském technologickém centru Šen-čen, přiznává jisté pokroky. „Firma Huawei mluvila na kongresu MWC o své značce mnohem déle. Je vidět, že identifikovala v Evropě tento problém a chce ho řešit.“ Jak dobře se umí tato čínská firma přizpůsobit globálním skutečnostem, to bylo možné sledovat v uplynulém desetiletí. Za deset let se totiž její obrat zvýšil více než desetinásobně, svá síťová zařízení už prodává ve více než 140 zemích celého světa a 45 z 50 největších síťových operátorů s ní úzce spolupracuje – v České republice je to Vodafone, Telefónica Czech Republic i T-Mobile. Přitom o vnitřní strukturu této společnosti je toho známo jen velmi málo. Zakladatel a generální ředitel Ren Zhengfei byl dříve generálem Čínské lidové armády a pravděpodobně také drží většinu akcií společnosti. Kdo ale drží ten zbytek, to není známo.

To vyvolává značné obavy, zejména ve Spojených státech. V lednu zde výbor pro zpravodajskou činnost doporučil, aby všichni operátoři přestali používat zařízení od firmy Huawei. Bojí se totiž toho, že zařízení mohou mít speciální rozhraní, pomocí kterého může čínská vláda provádět špionáž. I když je něco takového samozřejmě technicky možné, dokázáno to nebylo. Pokud jde o vnitřní fungování jejich zařízení, nechce si Čína ponechávat žádná tajemství. Má například laboratoř v Anglii, v níž si mohou operátoři i ministerstva nové routery, páteřní sítě apod. ještě před tím, než si je pořídí a zprovozní, prověřit a otestovat. V reakci na pokračující obvinění poskytl ředitel firmy Zhengfei poprvé po 25 letech na Novém Zélandě rozhovor, kde se snažil situaci vysvětlit: „Vztah mezi

„Čínské firmy z trhu nezmizí.“

ANNETTA ZIMMERMANNOVÁ, analytička společnosti Gartner

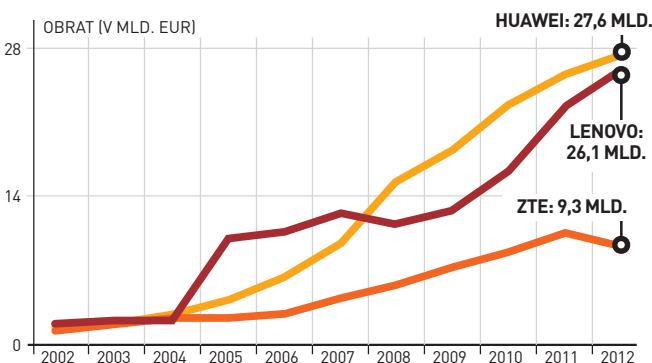
námi a čínskou vládou je stejný jako mezi společnostmi na Novém Zélandě a vládou Nového Zélandu.“ Otázky ohledně tajných služeb, pokud by nějaké byly, by ale byly znemožněny. Ani Doris Fisherová z univerzity ve Würzburgu se nedomnívá, že by státní takto prováděl špionáž (viz rozhovor → str. 34). „Vycházím z toho, že čínské státní vedení se kloní spíše k mírovým řešením“, říká profesorka, „nicméně to nevylučuje možnost, že skupiny kolem Čínské lidové armády to vidí trochu jinak.“ Diskuse kolem možnosti odposlouchávání irituje firmu Huawei natolik, že ustupuje z amerického trhu a soustředí se raději na trhy, kde jsou její produkty a služby vítanější – tedy na trhy v Evropě a v Africe. Zejména na černém kontinentu jsou Číňané úspěšnější než jinde, protože zde lépe skórují svými levnějšími zařízeními: „iPhone není pro rozvojové země tak skvělý produkt“, říká Fisherová. Apple a Samsung jsou prostě pro Keňu a Mali příliš drahé značky. To také vysvětluje, jak se mohl Huawei stát čtvrtým největším výrobcem smartphonů na světě, a to bez zdatného zvýšení tržního podílu na trhu ve vyspělých zemích za posledních osmnáct měsíců.

Lenovo – cesta od PC ke smartphonům

Situace u společnosti Lenovo je značně odlišná. Bývalý start-up z Pekingu je nyní druhým největším výrobcem notebooků. Za úspěchem však nestojí jen chytrý nákup. Společnost Lenovo zakoupila v roce 2005 od IBM její divizi osobních počítačů a přes noc se tak stala celosvětovým hráčem. Během jednoho roku se obrat této firmy zvýšil pětinašobně – na deset miliard eur (viz graf), a to bylo Lenovo dříve známé jen v Číně a prvním produktem, se kterým se prosadilo na trhu, byla karta Han z roku 1985, což byla plug-in karta pro PC, která umožnila zařízení rozpoznat a zpracovat čínské znaky. Lenovo vděčí za svůj úspěch kromě jiného i železné ruce svého zakladatele Liua Chuanzhiho. Podle jeho vlastního popisu se v prvních letech ve firmě choval jako nějaký

OBRAT

Zatímco ZTE teď stagnuje, Huawei a Lenovo jsou stále na vzestupu. Pro srovnání – největší českou firmou podle tržeb je Škoda Auto s obratem 10,4 mld. eur (2012).

ZDROJ: VÝROČNÍ ZPRÁVY HUAWEI, ZTE A LENOVO.

KAMPUS LENOVA V PEKINGU

Tento notebookový gigant řídí svoji celosvětovou činnost z čínského hlavního města Pekingu. K dispozici má i dvě sekundární kanceláře v USA a Singapuru.

PLACENÁ INZERCE

„diktátor“. Kdo přišel pozdě na meeting, ten pak musel mlčky projít kolem celé skupiny. To se dokonce třikrát stalo i samotnému Li-uoovi. V prvních letech se do vězení dostalo pět zkorumpovaných manažerů. Lenovo se etablovalo jako výrobce PC v Číně v roce 1990 a bylo v tomto oboru velmi úspěšné. Liu již v roce 2000 předpověděl, že do roku 2005 ovládne Lenovo i světový trh – a to ještě nemohl vědět, že se to uskuteční prostřednictvím nákupu divize firmy IBM. Prodeje PC ani notebooků už ale rozhodně nejsou to, co bývaly, a to nutí Lenovo k přehodnocení své strategie – už pod vedením svého nového výkonného ředitele Yanga Yuanqinga. 48letý ředitel se proto chce více věnovat také smartphonům a tabletům. Přitom tuto divizi v roce 2008 Lenovo prodalo za 100 milionů USD – jen aby ji o rok později získalo za dvojnásobnou cenu. A zatímco u nás těžko najdete někoho, kdo vlastní smartphone Lenovo, ve své rodné zemi je tato firma po Applu druhým největším výrobcem. Vstup na mezinárodní trh by měl začít stejným způsobem jako v případě počítačů – prostřednictvím akvizic a partnerství. V jednání je možné napojení na japonské skupiny NEC, na Nokii nebo BlackBerry. Strategie firmy by měla být podobná jako v případě společností ZTE a Huawei: nejprve se prosadit prostřednictvím levných smartphonů v rozvojových zemích a poté se soustředit na vyspělejší ekonomiky Evropy a USA.

To má praktické důvody. V Asii, Africe a v Jižní Americe může čínský výrobce snadno udat své produkty masové výroby, což vede k jejich dalšímu zlevňování. Firmy Apple a Samsung pak budou mít při prodeji svých drahých zařízení iPhone a Galaxy na trzích třetího světa opravdu velký problém a těžko se domluví i s operátory, kteří používají čínskou infrastrukturu. Není divu, že je tu stále úspěšná firma Nokia se svými jednoduchými a levnými mobilními telefony bez OS. Naopak čínským firmám chybí patřičné know-how při pronikání na náročnější trhy (Evropa, USA) s dražšími zařízeními a neumí zatím ani marketing. Kdy se to ale naučí, to je jen otázka času: „Mobilní průmysl se podobá módnímu průmyslu. Víme o významu marketingu a budeme se na něj soustředit,“ říká šéf Lenova Yang Yuanqing. Zimmermannová předpovídá čínským výrobcům velké šance: „Trh s hi-endovými zařízeními je nasycený a největší růst lze v následujících letech očekávat v nižší a střední cenové kategorii okolo 400 eur.“ A to je přesně tam, kde už firmy ZTE, Huawei a Lenovo úspěšně jsou. Tak mohou snadno a bez velkých kampaní převzít významný podíl na trhu se smartphony, stejně jako u síťové infrastruktury – a to opět tiše a bez povšimnutí.

AUTOR@CHIP.CZ

ROZHOVOR

„ČINA PŘEVEZME I TECHNOLOGICKOU NADVLÁDU.“

DORIS FISCHEROVÁ, profesorka specializující se na čínskou ekonomiku na univerzitě ve Würzburgu

Začneme oblíbenou legendou: Všechny čínské firmy jsou státní podniky!

Tenhle názor je naivní: Čína prošla za posledních patnáct let privatizací, přesto si ale stát drží podíl v několika společnostech. To však neznamená, že by Peking tyto firmy nějak řídil nebo ovládal.

Jaký vliv si stát stále ještě v těchto společnostech udržuje?

Strana vykonává poměrně silné zásahy jen v odvětvích, které jsou pro Čínu považovány za strategicky důležité. Jde například o suroviny. Mnoho firem je ale zcela soukromých a nezávislých. Mezi nimi je samozřejmě šedá zóna.

Jak důležité je v Číně telekomunikační průmysl?

Je považován za strategické odvětví a na rozvoj sítí je kladen důraz. To je také příčinou toho, že Huawei stále není zcela bez státního vlivu.

V sídle Huawei je ale i stranická kancelář...

To je v případě velkých podniků zcela normální a strana má často i manažerskou pozici. Chce se tak prezentovat v důležitých odvětvích. Nicméně v případě Huawei není žádná manažerská pozice členem strany obsazena.

Jak velký vliv může uplatnit stát u kótovaných akciových společností, jakou je například Lenovo?

Společnosti se chovají v podstatě stejně jaké jiné akciové společnosti. Někdy dokonce jednájí proti vůli státu. Například všechny ropné firmy jsou řízené státem, ale v roce 2008 odmítly dodávat benzin do čínských čerpacích stanic pod cenou obvyklou na světových trzích, aniž by za to dostaly kompenzaci od státu.

Jakým způsobem jsou firmy podporovány státem při mezinárodní expanzi? Čínská zařízení jsou totiž někdy až podezřele levná.

To nemá s dotacemi nic společného. Čína zdokonalila svůj exportní systém. Místní vlády mají velký zájem nalákat do svých průmyslových parků high-tech společnosti. To je důvod, proč pak mají tak výhodné podmínky pro rozvoj a nízké daně. V kombinaci s technologií výroby, masovou produkcí a nízkou mzdou vzniká klasický model pro čínský exportní průmysl – a to nejen pro výrobu smartphonů.

Technicky ale mohou jen stěží konkurovat Samsungu a Applu...

Nakonec ale Čína převeze technologickou převahu vyplývající z výhody výroby. Zatím sice víceméně kopíruje, ale vydělané peníze může investovat do nákupu know-how a patentů a ve střednědobém horizontu se může situace výrazně změnit.

FOTO: DEUTSCHES INSTITUT FÜR ENTWICKLUNGSPOLITIK/FISCHER

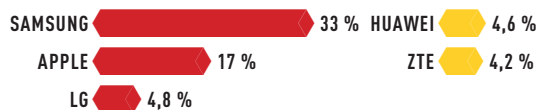
CENTRÁLA FIRMY HUAWEI

Huawei je součástí technologického parku v Šen-čenu, zvláštní ekonomické zóny v blízkosti Hongkongu.

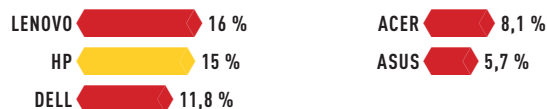
NA CESTĚ NAHORU

Přestože západní společnosti jsou stále lídry v mnoha průmyslových odvětvích, firmy Huawei, Lenovo a ZTE už získaly významný podíl na trhu. Jen v letošním roce předhóní Huawei v dodávkách síťového vybavení firmu Ericsson a Lenovo se v posledním čtvrtletí stalo největším dodavatelem počítačů a předhónilo firmu HP. V případě chytrých telefonů však bude cesta na vrchol ještě nějakou dobu trvat.

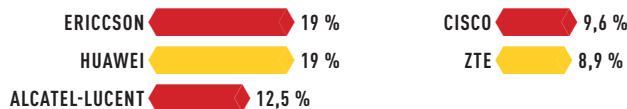
PODÍL NA TRHU SMARTPHONŮ

PODÍL NA TRHU – PC

PODÍL NA TRHU – SÍŤOVÁ INFRASTRUKTURA

ZDROJ: GARTNER, IDC.